

VENDIM
Nr. 38, datë 2.12.2021

NË EMËR TË REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, e përbërë nga:

Vitore Tusha	kryetare
Elsa Toska	anëtare
Fiona Papajorgji	anëtare
Altin Binaj	anëtar
Përparim Kalo	anëtar
Sonila Bejtja	anëtare
Marsida Xhaferllari	anëtare

me sekretare Belma Lleshi, në datat 23.11.2021 dhe 1.12.2021 mori në shqyrtim në seancë plenare, mbi bazë dokumentesh, çështjen nr. 7 (E) 2021 të Regjistrisë Themeltar, që u përket:

KËRKUES: EMIN LUSHA

SUBJEKT I INTERESUAR:

KËSHILLI I LARTË GJYQËSOR

OBJEKTI: shfuqizimi i vendimeve nr. 282, datë 10.12.2019 të Këshillit të Lartë Gjyqësor; nr. 36, datë 21.2.2020 të Gjykatës Administrative të Apelit; nr. 00-2020-991, datë 28.12.2020 të Kolegjit Administrativ të Gjykatës së Lartë, si të papajtueshme me Kushtetutën e Republikës së Shqipërisë.

BAZA LIGJORE: nenet 4, 17, 33, 35, 42, 49 dhe 57 të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë; nenet 6 dhe 8 të Konventës Evropiane për të Drejtat e Njeriut (*KEDNJ*) dhe neni 2 i Protokollit nr. 1 të saj; ligji nr. 8577, datë 10.2.2000 “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, i ndryshuar (*ligji nr. 8577/2000*).

GJYKATA KUSHTETUESE,

pasi dëgjo i relatorin e çështjes Marsida Xhaferllari, shqyrtoi parashtimet e kërkuarit Emin Lusha, i cili ka kërkuar pranimin e kërkesës, prapësimet e subjektit të interesuar, Këshillit të Lartë Gjyqësor (*KL Gj*), i cili ka kërkuar rrëzimin e kërkesës, si dhe diskutoi çështjen në tërësi,

VËREN:

I

Rrethanat e çështjes

1. Kërkuari Emin Lusha, me vendimin nr. 11, datë 15.5.2019 të Këshillit Drejtues të Shkollës së Magistraturës, është shpallur kandidat fitues për vitin akademik 2019-2020 në provimin e formimit fillestar, profili gjyqtar.

2. Shkolla e Magistraturës në datën 27.5.2019 i ka përcjellë *KL Gj*-së listën e kandidatëve fitues. Kjo e fundit, me vendimin nr. 83, datë 5.6.2019, ka filluar procedurën e verifikimit të pasurisë dhe figurës për kandidatët fitues, bazuar në ligjin nr. 96/2016 “Për statusin e gjyqtarëve dhe prokurorëve në Republikën e Shqipërisë”, të ndryshuar (*ligji nr. 96/2016*), gjatë së cilës ka kërkuar informacion dhe raportim nga institucionet e parashikuara nga ligji për këtë qëllim.

3. Kërkuari është njoftuar nga *KL Gj*-ja për fillimin e procedurës së verifikimit në datën 11.6.2019. Përgjatë kësaj procedure, komunikimi midis *KL Gj*-së dhe kërkuarit, duke përfshirë edhe dërgimin e akteve dhe të dokumenteve, është zhvilluar në rrugë elektronike.

4. Gjatë procedurës së verifikimit kërkuesi ka kundërshtuar në vijimësi përfundimet e Inspektoratit të Lartë të Deklarimit dhe Kontrollit të Pasurive dhe Konfliktit të Interesave (ILDKPKI) për kontrollin e Deklaratës së Pasurisë dhe Interesave Private, të plotësuar prej tij në cilësinë e kandidatit për institucionet e sistemit të drejtësisë. Si rezultat i pretendimeve të vijueshme dhe të dokumentacionit të paraqitur nga kërkuesi, KLGJ-ja i ka kërkuar tre herë raportim shtesë ILDKPKI-së.

5. Pas dërgimit të raportit të fundit nga ILDKPKI-ja dhe administrimit të prapësimeve të kërkuarit për këtë raport, relatori e ka parashtruar çështjen e verifikimit të kandidaturës së tij përpara Komisionit të Zhvillimit të Karrierës së KLGJ-së. Ky i fundit në datën 20.11.2019 ka vendosur kalimin e çështjes në mbledhjen plenare të KLGJ-së.

6. Në datën 6.12.2019 kërkuarit i është komunikuar relacioni “Për gjendjen e faktit dhe ligjin e zbatueshëm në lidhje me verifikimin e kushteve dhe kriterëve ligjorë të kandidimit për në formimin fillestar në Shkollën e Magjistraturës, të kandidatit z. Emin Lusha” i hartuar nga relatori, si dhe është njoftuar se mbledhja plenare e KLGJ-së për shqyrtimin e çështjes së tij do të zhvillohej në datën 10.12.2019.

7. Në mbledhjen plenare të datës 10.12.2019, KLGJ-ja ka marrë vendimin nr. 282 “Për skualifikimin e kandidatit z. Emin Lusha për në formimin fillestar në Shkollën e Magjistraturës, për magjistrat, profili gjyqtar, në vitin akademik 2019-2020”, me arsyetimin se ai ka mungesë burimi financiar të ligjshëm për blerjen e pasurive të paluajtshme dhe se është vërtetuar deklarim jo i saktë i pasurisë, ndërsa *konkluzionet e tjera të përshkruara në raportet e ILDKPKI-së i ka vlerësuar të pabazuara*.

8. Kërkuesi e ka kundërshtuar vendimin e skualifikimit në Gjykatën Administrative të Apelit, e cila, me vendimin nr. 36, datë 21.2.2020, ka vendosur: **“Rrëzimin e kërkesëpadisë.”. Në vijim, i vënë në lëvizje me rekurs të kërkuarit, Kolegji Administrativ i Gjykatës së Lartë, me vendimin nr. 00-2020-991, datë 28.12.2020, ka vendosur mospranimin e tij, me arsyetimin se shkaqet e ngritura në rekurs kanë marrë përgjigje në vendimin e Gjykatës Administrative të Apelit dhe se nuk përmban shkaqe ligjore.**

9. Në datën 2.6.2021 kërkuesi i është drejtuar me ankim kushtetues individual Gjykatës Kushtetuese (Gjykata) për shfuqizimin e vendimeve të KLGJ-së, Gjykatës Administrative të Apelit dhe Gjykatës së Lartë. Me vendimin e datës 28.7.2021, Kolegji i Gjykatës ka vendosur kalimin e çështjes për shqyrtim paraprak në Mbledhjen e Gjyqtarëve. Kjo e fundit, me vendimin e datës 22.9.2021, ka vendosur kalimin e çështjes për shqyrtim në seancë plenare mbi bazë dokumentesh.

II

Pretendimet në Gjykatën Kushtetuese

10. **Kërkuesi Emin Lusha**, në ankimin drejtuar Gjykatës, ka pretenduar se vendimet e kundërshtuara i kanë cenuar këto të drejta kushtetuese:

10.1 *Të drejtën për proces të rregullt ligjor*, të garantuar nga neni 42 i Kushtetutës, në aspektet e mëposhtme:

10.1.1 *Të drejtën për shqyrtim efektiv*, pasi KLGJ-ja nuk ka hetuar në mënyrë të pavarur, por ka marrë të mirëqenë vlerësimin e pasurisë të kryer nga ILDKPKI-ja. Të metat e hetimit administrativ të kryer nga KLGJ-ja nuk janë riparuar nga gjykata e apelit, e cila, edhe pse e ka pranuar si provë aktin e ekspertimit kontabël të paraqitur nga kërkuesi, nuk ka shprehur qëndrim për konkluzionet e ekspertit. Gjykata e Lartë nuk e ka konsideruar shkelje këtë qëndrim të gjykatës së apelit.

10.1.2 *Të drejtën për t’u dëgjuar dhe për t’u mbrojtur*, si dhe *parimin e barazisë së armëve e kontradiktoritetit*, pasi KLGJ-ja i ka njoftuar kërkuarit gjetjet e ILDKPKI-së, por jo gjetjet e saj, që çuan në skualifikimin e tij. KLGJ-ja nuk e ka thirrur kërkuarin për ta dëgjuar, pra nuk i ka dhënë mundësi të

mbrohej efektivisht. Këto të drejta janë shkelur edhe nga gjykata e apelit, e cila nuk e ka vlerësuar aktin e ekspertimit të paraqitur nga kërkuesi.

10.1.3 *Standardin e arsyetimit të vendimit*, pasi vendimi i KLGJ-së është alogjik, kontradiktor dhe arbitrar. Kërkuesi është detyruar të paraqesë dokumentacion justifikues për të ardhurat dhe shpenzimet, të cilin nuk kishte mundësi objektive ta siguronte. Ai është detyruar të mbledhë dokumentacion financiar dhe kontabël nga subjekte të ndryshme, të cilët nuk kanë pasur detyrim për ruajtjen e këtij dokumentacioni për një kohë kaq të gjatë. Standardi i përdorur për kërkuesin ka qenë më pak i favorshëm se ai i përdorur nga organet e rivlerësimit kalimtar. Standardi i arsyetimit nuk është respektuar as nga gjykatat, pasi gjykata e apelit nuk u ka dhënë përgjigje pretendimeve të ngritura në ankim dhe as provës thelbësore, që ishte akti i ekspertimit i paraqitur nga kërkuesi, kurse Gjykata e Lartë nuk u ka dhënë përgjigje pretendimeve kryesore të paraqitura në rekurs.

10.1.4 *Parimin e paanshmërisë*, pasi KLGJ-ja i ka dhënë vlerë të paracaktuar raportit të ILDKPKI-së, duke mos konsideruar tërësinë e provave dhe pretendimeve të kërkuesit. Ajo e ka paragjykuar çështjen, pasi ka parashtruar në vendim faktet e ILDKPKI-së për verifikimin e pasurive të të atit të kërkuesit gjatë rivlerësimit kalimtar të tij në detyrën e gjyqtarit, edhe pse ky i fundit ende nuk i ishte nënshtruar hetimit administrativ të Komisionit të Pavarur të Kualifikimit (KPK) dhe nuk ishte njoftuar për raportin e ILDKPKI-së. Gjykatat kanë qenë të njëanshme në shqyrtimin e pretendimeve të kërkuesit, pasi kanë kryer vlerësime në kundërshtim me kuadrin ligjor në fuqi.

10.1.5 *Parimin e sigurisë juridike dhe të pritshmërive të ligjshme*, pasi në raste të tjera të ngjashme KLGJ-ja nuk i ka dhënë efekt penalizues pasaktësive në deklaratat vjetore të pasurive të bëra nga vetë kandidati dhe jo më, si në rastin konkret, të atyre që janë të të atit të kërkuesit. Bashkëshortja e kërkuesit dhe prindërit e saj nuk kanë qenë më parë deklarues të pasurive dhe nuk kanë pasur detyrim për ruajtjen e dokumentacionit. ILDKPKI-ja i ka konsideruar këta të fundit persona të lidhur dhe ka verifikuar pasuritë e tyre, pa u kërkuar autorizim për këtë qëllim. KLGJ-ja dhe gjykata e apelit kanë aplikuar standarde të dyfishta. Ato nuk kanë marrë në konsideratë informalitetin në Shqipëri, që është pranuar edhe nga Komisioni i Venecies. Pavarësisht parimit të përgjegjësisë individuale, kërkuesi është bërë përgjegjës për deklaratimet e të atit, edhe pse ndaj tij në atë kohë ende nuk kishte një vendim nga KPK-ja. Po ashtu, janë cenuar pritshmëritë e ligjshme të kërkuesit për të qenë i pranishëm në çdo procedim që zhvillohet për të drejtat subjektive ose interesat e tij të ligjshëm dhe për të realizuar një mbrojtje efektive.

10.2 *Të drejtën për arsim*, të garantuar nga neni 57 i Kushtetutës, pasi kërkuesi nuk mund të parashikonte kriteret që u aplikuan për vlerësimin e kandidaturës së tij për ndjekjen e programit të trajnimit fillestar në Shkollën e Magjistraturës, për shkak se KLGJ-ja dhe gjykatat kanë vepruar në kundërshtim me Kushtetutën dhe kuadrin ligjor në fuqi.

10.3 *Të drejtën për të fituar mjetet e jetesës me punë të ligjshme të zgjedhur vetë*, të garantuar nga neni 49, pika 1, i Kushtetutës, pasi kërkuesi është skualifikuar bazuar në kritere/kushte që nuk parashikohen nga kuadri ligjor në fuqi.

10.4 *Të drejtën e jetës private*, të garantuar nga neni 35 i Kushtetutës, pasi, si rezultat i vendimeve të kundërshtuara, kërkuesit iu bë i pamundur ushtrimi i profesionit të gjyqtarit, për rrjedhojë atij iu prek dinjiteti, personaliteti dhe zhvillimi i marrëdhënieve me botën e jashtme.

11. ***Subjekti i interesuar, KLGJ-ja***, ka prapësuar me shkrim, duke kundërshtuar pretendimet e kërkuesit si vijon:

11.1 Pretendimi se KLGJ-ja nuk ka kryer *hetim efektiv* është i pabazuar, pasi ky organ ka vepruar në bazë të nenit 32, pika 4, shkronja “a”, të ligjit nr. 96/2016, që për skualifikimin e kandidatit i referohet raportit të ILDKPKI-së. Ashtu siç ka konstatuar edhe gjykata e apelit, KLGJ-ja nuk e ka marrë të mirëqenë këtë raport.

11.2 Kërkuesit i është respektuar *e drejta për t’u dëgjuar* në procedurën administrative, pasi ai ka dhënë shpjegime rreth gjetjeve dhe ka paraqitur dokumente për pretendimet e tij.

11.3 *Vendimi i KLGJ-së është i arsyetuar*, pasi argumenton në mënyrë shteruese gjetjet, pretendimet e kërkuarit, situatën faktike dhe kuadrin ligjor mbi të cilin është bazuar. Gjykata e apelit, gjithashtu, u ka dhënë përgjigje të hollësishme të gjitha pretendimeve të kërkuarit, kurse Gjykata e Lartë, pasi ka konstatuar se shkaqet e rekursit kishin marrë përgjigje në vendimin e gjykatës së apelit, ka vendosur mospranimin e tij. Caktimi i ekspertit dhe kryerja e ekspertizës nuk do të zëvendësonte raportin e ILDKPKI-së. Për më tepër, eksperti nuk mund të përgjigjej për pretendimet me natyrë ligjore dhe as të jepte ndonjë “mendim teknik” për mungesën e dokumentacionit të kërkuarit që justifikonte pasurinë e tij.

11.4 Pretendimi për cenimin e *parimit të paanshmërisë* është i pabazuar, pasi kërkuari i ishte referuar vetë deklaratave të depozituara nga i ati dhe, sipas ligjit, ILDKPKI-ja ishte e detyruar t’i referohej raportit për verifikimin e pasurisë së këtij të fundit që konsiderohet person i lidhur me kërkuarin. Vendimmarrja e KLGJ-së është objektive dhe proporcionale. Kërkuari nuk ka përcaktuar se me cilin rast të KPK-së e krahason çështjen e tij. KLGJ-ja ka vendosur ndryshe në raste të tjera për arsye se kandidatët e tjerë kanë qenë në kushte të ndryshme.

11.5 Kërkuarit nuk i janë cenuar *pritsmëritë e ligjshme*, pasi ai ka qenë në dijeni se para fillimit të Shkollës së Magjistraturës do t’i nënshtrohej procesit të verifikimit të pasurisë, i cili përfshin edhe hetimin e pasurisë së personave të lidhur. Pritshmëritë legjitime nuk lidhen me humbjet potenciale në të ardhmen, siç pretendon kërkuari.

11.6 Pretendimi për cenimin e *së drejtës për arsim, për të fituar mjetet e jetesës me punë të ligjshme të zgjedhur vetë dhe të jetës private* janë të pabazuara, pasi veprimtaria e KLGJ-së dhe e gjykatave ka qenë në përputhje me Kushtetutën dhe legjislacionin në fuqi. Kërkuari është skualifikuar për shkak të moskalimit me sukses të procesit të verifikimit të pasurisë së tij.

III

Vlerësimi i Gjykatës Kushtetuese

A. Për legjitimitimin e kërkuarit

12. Çështja e legjitimitimit (*locus standi*) është vlerësuar nga Gjykata si një ndër aspektet kryesore që lidhet me inicimin e një procesi kushtetues. Sipas neneve 131, pika 1, shkronja “f” dhe 134, pika 1, shkronja “i” dhe pika 2, të Kushtetutës, si dhe nenit 71 të ligjit nr. 8577/2000, çdo individ, person fizik ose juridik, subjekt i së drejtës private dhe publike, mund të vërë në lëvizje Gjykatën Kushtetuese për gjykimin përfundimtar të ankesave kundër çdo akti të pushtetit publik ose vendimi gjyqësor, që cenon të drejtat dhe liritë themelore të garantuara në Kushtetutë.

13. Ankimi kushtetues individual, në çdo rast, duhet të plotësojë në mënyrë kumulative kriteret e nenit 71/a të ligjit nr. 8577/2000, që lidhen me shterimin e mjeteve juridike, afatin e paraqitjes së kërkesës, pasojat negative të pësura në mënyrë të drejtpërdrejtë e reale, si dhe mundësinë për rivendosjen e së drejtës së shkelur.

14. Gjykata vëren se kërkuari, si individ, legjitimohet *ratione personae*, pasi ka qenë palë në procesin ligjor të përfunduar me vendimet që ai kundërshton në këtë Gjykatë dhe, si i tillë, ka interes të drejtpërdrejtë në çështjen e parashtruar.

15. Një tjetër kriter paraprak i ankimit kushtetues individual lidhet me *shterimin e mjeteve juridike efektive*. Sipas nenit 131, pika 1, shkronja “f”, të Kushtetutës, Gjykata bën gjykimin përfundimtar të ankesave individuale kundër çdo vendimi gjyqësor, pasi të jenë shteruar të gjitha mjetet juridike efektive për mbrojtjen e të drejtave dhe lirive themelore kushtetuese, që pretendohet se janë cenuar. Në nenin 71/a, pika 1, shkronja “a”, të ligjit nr. 8577/2000, përmbushja e këtij kriteri është detajuar në dy hipoteza: i) kur kërkuari i ka shteruar të gjitha mjetet juridike efektive para se t’i drejtohet Gjykatës; ose ii) kur legjislacioni i brendshëm nuk parashikon mjete efektive në dispozicion.

16. Për të përmbushur kriterin e shterimit të mjeteve, kërkuesi duhet të vërtetojë se para se t'i drejtohet Gjykatës Kushtetuese, ka përdorur të gjitha mjetet juridike të njohura nga ligji dhe të mjaftueshme për të rivendosur të drejtat e shkelura, jo vetëm formalisht, por edhe në kuptimin substancial. Duke qenë se mjeti juridik mund të jetë i ndryshëm, në varësi të llojit të ankimit, efektiviteti i tij vlerësohet jo thjesht nga fakti që është parashikuar me ligj, por edhe nga zbatueshmëria e tij. Thënë ndryshe, ky rregull nënkupton se kërkuesi duhet të shterojë vetëm mjetet juridike “efektive”, përpara se t'i drejtohet Gjykatës Kushtetuese, në kuptimin e shterimit vetëm të atyre mjeteve juridike të afta për të rivendosur të drejtën që pretendohet se është shkelur. Në të kundërt, vetë Gjykata rrezikon të mos konsiderohet si një “mjet efektiv” (*shih vendimet nr. 35, datë 1.11.2021; nr. 33, datë 1.11.2021; nr. 31, datë 4.10.2021 të Gjykatës Kushtetuese*).

17. Në analizë të përmbushjes së këtij kriteri, Gjykata vëren se pretendimet e ngritura në ankimin kushtetues individual janë parashtruar nga kërkuesi në rekursin drejtuar Gjykatës së Lartë edhe pse disa prej tyre, siç janë ato për cenimin e parimit të sigurisë juridike për mënyrën e vlerësimit të pasurive të bashkëshortes dhe familjes së saj, si dhe të dhuratave të dasmës së tij, nuk janë analizuar hollësisht në drejtim të shkeljes konkrete të së drejtës dhe të shkakut kushtetues/ligjor. Pavarësisht kësaj, për sa kohë që në rekurs kërkuesi i ka parashtruar të gjitha pretendimet në substancë, Gjykata e vlerëson të plotësuar kriterin e shterimit të mjeteve juridike efektive në dispozicion.

18. Lidhur me legjitimitimin *ratione temporis*, neni 71/a, pika 1, shkronja “b”, i ligjit nr. 8577/2000, ka parashikuar afatin 4-mujor nga konstatimi i cenimit për paraqitjen e ankimit kushtetues individual. Vendimi i kundërshtuar i Gjykatës së Lartë mban datën 28.12.2020, por sipas shkresës së kancelarit të asaj gjykate, ai “...është dorëzuar në sekretari i firmosur nga trupa gjyqësore në datën 3.2.2021, datë në të cilën ky vendim ka qenë i disponueshëm për t'u tërhequr nga palët ndërgjyqëse”. Në kushtet kur në ankimin kushtetues ngrihen pretendime që, sipas kërkuesit, duhej të ishin shqyrtuar dhe të kishin marrë përgjigje në arsyetimin e vendimit të Gjykatës së Lartë, momenti i konstatimit të cenimit të të drejtave kushtetuese konsiderohet data 3.2.2021, në të cilën vendimi i arsyetuar është bërë efektivisht i disponueshëm për kërkuesin dhe ai është njohur me shkaqet që kanë çuar në vendimarrjen e kundërshtuar të asaj gjykate. Gjykata konstaton se ankimi kushtetues individual është paraqitur në Gjykatën Kushtetuese në datën 2.6.2021, pra brenda afatit ligjor 4-mujor, për rrjedhojë kërkuesi legjitimohet edhe *ratione temporis*.

19. Për sa i takon legjitimitimit *ratione materiae*, Gjykata konstaton se kërkuesi ka parashtruar në kërkesë dy grupe pretendimesh. Grupi i parë ka natyrë procedurale dhe lidhet me cenimin e së drejtës për proces të rregullt, të parashikuar nga neni 42 i Kushtetutës, në disa aspekte të saj. Ndërsa grupi i dytë përfshin pretendime me natyrë materiale, që lidhen me cenimin e të drejtave për arsim dhe për të fituar mjetet e jetesës me punë të ligjshme të zgjedhur vetë, si dhe asaj për jetë private, të parashikuara respektivisht nga nenet 57, 49 dhe 35 të Kushtetutës.

20. Në drejtim të së drejtës për proces të rregullt, kërkuesi, ndër të tjera, ka pretenduar cenimin e parimit të paanshmërisë, për shkak se KLGJ-ja i ka dhënë vlerë të paracaktuar raportit të ILDKPKI-së, duke mos marrë në konsideratë provat dhe pretendimet e tij. Sipas tij, parashtrimi në vendimin e KLGJ-së i fakteve për të atin e tij e ka paragjykuar çështjen. Gjykata vëren se në lidhje me paanshmërinë objektive nuk rezulton ndonjë e dhënë që do ta vinte në dyshim respektimin e këtij parimi, *ndërkohë që* pretendimet e tij kërkuesi i ka lidhur, *në thelb*, me mënyrën se si KLGJ-ja e ka vlerësuar çështjen e tij. Edhe për sa i përket paanshmërisë personale (subjektive), kërkuesi nuk ka paraqitur ndonjë provë për ta mbështetur atë. Po ashtu, edhe pretendimet për cenimin e parimit të sigurisë juridike në drejtim të mosmarrjes parasysh të informalitetit dhe të aplikimit të standardeve të dyfishta, si dhe të mënyrës së si është zbatuar ligji në çështje të tjera nga vetë KLGJ-ja apo organet e rivlerësimit kalimtar të gjyqtarëve dhe prokurorëve, në thelb, kanë të bëjnë me zbatimin e ligjit dhe mënyrën e zgjidhjes së çështjes së kërkuesit nga KLGJ-ja dhe gjykatat. Për rrjedhojë, Gjykata

vlerëson se kërkuesi nuk ka arritur t'i ngrejë këto pretendime në nivel kushtetues dhe, si të tilla, ato nuk mund të merren në shqyrtim.

21. Në lidhje me të drejtat për arsim dhe për të fituar mjetet e jetesës me punë të ligjshme të zgjedhur vetë, kërkuesi ka pretenduar se KLGJ-ja dhe gjykatat kanë vepruar në mënyrë të tillë, që i kanë hequr mundësinë të parashikonte kriteret e zbatuara për verifikimin e kandidaturës së tij. Sipas kërkuesit, pavarësisht se ai ishte në dijeni të kuadrit juridik në fuqi në kohën e konkurrimit, praktikisht është përballur me veprime të organeve publike, të cilat e kanë skualifikuar bazuar në kritere/kushte të paparashikuara. Gjykata vlerëson se edhe këto pretendime nuk janë ngritur në nivel kushtetues dhe nuk mund të merren në shqyrtim, pasi kërkuesi nuk ka argumentuar përse kualifikimi i tij si kandidat gjyqtar për vazhdimin e trajnimit në Shkollën e Magjistraturës përfshihet në fushën e veprimit të këtyre të drejtave kushtetuese.

22. Po në kuptim të legjitimitetit *ratione materiae*, pretendimet e tjera të ngritura nga kërkuesi janë të tilla që bëjnë pjesë në juridiksionin kushtetues, prandaj Gjykata në vijim do të shqyrtojë bazueshmërinë e tyre në themel.

B. Për themelin e pretendimeve

B.1. Për të drejtën për proces të rregullt ligjor

23. Sipas kërkuesit, gjatë procedurës administrative dhe asaj gjyqësore për shqyrtimin e çështjes së tij është cenuar e drejta e procesit të rregullt ligjor në aspektet e së drejtës për hetim efektiv, asaj për t'u dëgjuar dhe për t'u mbrojtur, parimit të barazisë së armëve, standardit të arsyetimit të vendimit dhe parimit të sigurisë juridike.

24. Gjykata vëren se edhe pse kërkuesi i ka ngritur këto pretendime të ndara nga njëra-tjetra, ato, në thelb, bazohen mbi të njëjtat fakte, që sipas tij kanë cenuar të drejtat dhe parimet kushtetuese gjatë procedurës administrative, të cilat nuk janë riparuar gjatë procesit gjyqësor.

25. Për rrjedhojë, nga pikëpamja e të drejtave kushtetuese, Gjykata vlerëson t'i analizojë së bashku të gjitha elementet e së drejtës për proces të rregullt ligjor, që sipas kërkuesit janë shkelur nga organi administrativ dhe gjykatat, duke e vlerësuar procesin në tërësinë e tij. Ndërsa nga pikëpamja e procesit që pretendohet të ketë cenuar këto të drejta, Gjykata vlerëson të analizojë fillimisht respektimin e së drejtës për proces të rregullt ligjor dhe elementet e saj gjatë procedurës administrative të zhvilluar nga ana e KLGJ-së dhe, më pas, edhe gjatë gjykimit të zhvilluar në Gjykatën Administrative të Apelit dhe në Gjykatën e Lartë.

26. Në këtë vlerësim, Gjykata mban parasysh standardet e jurisprudencës kushtetuese, sipas së cilës kontrolli kushtetues ndaj vendimeve gjyqësore është i kufizuar vetëm në funksion të mbrojtjes së të drejtave kushtetuese të individit, kurse problemet e interpretimit dhe të zbatimit të ligjit për zgjidhjen e çështjeve konkrete nuk përfshihen në juridiksionin kushtetues nëse nuk shoqërohen me cenimin e këtyre të drejtave (*shih vendimet nr. 6, datë 16.2.2021; nr. 9, datë 26.3.2018 të Gjykatës Kushtetuese*). Gjykata thekson se mënyra se si gjykatat e zakonshme kanë përcaktuar faktet dhe kanë interpretuar ligjin e zbatueshëm në zgjidhjen e mosmarrëveshjes në shqyrtim para tyre nuk përbën lëndë kushtetuese, me përjashtim të rastit kur kjo mënyrë veprimi e gjykatës së zakonshme provohet se ka cenuar të drejta kushtetuese të individit që vë në lëvizje këtë Gjykatë, në kuptimin që procesi në tërësinë e tij rezulton haptazi i paarsyeshëm ose arbitrar.

B.1.1. Për procesin administrativ

27. Kërkuesi pretendon se KLGJ-ja nuk ka respektuar të drejtën e tij për t'u dëgjuar dhe atë për mbrojtje efektive, si dhe parimin e barazisë së armëve e të kontradiktoritetit, pasi nuk e ka njoftuar për gjetjet që çuan në skualifikimin e tij dhe nuk e ka thirrur për t'u dëgjuar. KLGJ-ja ka marrë të mirëqenë vlerësimin e pasurisë të kryer nga ILDKPKI-ja dhe nuk ka hetuar në mënyrë të pavarur, për rrjedhojë nuk ka argumentuar se përse nuk qëndronin pretendimet e tij.

28. Në lidhje me standardin e arsyetimit, kërkuesi ka pretenduar se vendimi i KLGJ-së është tërësisht alogjik dhe arbitrar, pasi ai është detyruar në mënyrë të tepëruar për të mbledhur

dokumentacion financiar dhe kontabël nga subjekte të ndryshme, të cilat nuk kanë detyrim për ruajtjen e tyre për një kohë kaq të gjatë. KLGJ-ja i ka vendosur kërkuesit një detyrim të pamundur objektivisht për t'u përmbushur, pasi i ka kërkuar të paraqiste dokumentacion justifikues për të ardhurat dhe shpenzimet e martesës, si dhe për pasuritë paramartësore të bashkëshortes dhe prindërve të saj. Në këtë drejtim, standardi i përdorur për kërkuesin është më pak i favorshëm se ai i përdorur nga organet e rivlerësimit kalimtar.

29. Pretendimet për detyrimin e tepruar për paraqitjen e dokumentacionit justifikues kërkuesi i ka ngritur edhe në këndvështrim të parimit të sigurisë juridike. Po në lidhje me këtë parim, kërkuesi ka pretenduar se KLGJ-ja nuk ka zbatuar vendime gjyqësore të formës së prerë për raste të tjera, sipas të cilave ky organ është i detyruar të kryejë hetime të thelluara, duke mos marrë të mirëqena raportet e ILDKPKI-së. KLGJ-ja, gjithashtu, e ka përballur kërkuesin me përgjegjësi për deklarime të kryera nga i ati, edhe pse ndaj këtij të fundit nuk kishte ende një vendim nga KPK-ja.

30. Sipas subjektit të interesuar, KLGJ-së, procesi administrativ për verifikimin e kandidaturës së kërkuesit ka qenë i rregullt në aspektet e të drejtave për t'u dëgjuar dhe për t'u mbrojtur, si dhe të parimit të kontradiktoritetit. Kërkuesi është njoftuar për çdo raport të ILDKPKI-së, si dhe i është respektuar e drejta për të dhënë shpjegime për gjetjet dhe për të paraqitur prova. KLGJ-ja e ka bërë analizën e saj bazuar në raportin përfundimtar të ILDKPKI-së, dokumentacionin e paraqitur nga vetë kërkuesi dhe korrespondencën me subjekte shtetërore dhe private. Në përfundim, KLGJ-ja i ka konsideruar të sakta disa nga konstatimet e ILDKPKI-së dhe të pabazuara pretendimet e kërkuesit lidhur me to, ndërkohë që ka vendosur të mos konsiderojë konstatimet e tjera të atij organi.

31. Gjithashtu, subjekti i interesuar ka prapësuar se vendimi i KLGJ-së ka respektuar standardin e arsytimit, pasi nuk ka kundërshti ose mungesë logjike. Ai përmban argumente të hollësishme për gjetjet, situatën faktike, pretendimet e kërkuesit, si dhe kuadrin ligjor mbi bazën e të cilit është marrë. Analiza financiare është e hollësishme dhe e saktë.

32. Sipas subjektit të interesuar nuk është cenuar parimi i sigurisë juridike, pasi kërkuesi ka pasur dijeni se para fillimit të Shkollës së Magjistraturës do t'i nënshtrohej edhe procesit të verifikimit të pasurisë, i cili përfshin edhe hetimin e pasurisë së personave të lidhur. Po ashtu, nuk janë cenuar as pritshmëritë e ligjshme të kërkuesit, pasi ai nuk ka pësuar anulim, ndryshim përkeqësues ose humbje konkrete dhe të menjëhershme të të drejtave të tij, në kushtet kur nuk i kishte fituar ende ato.

33. Gjykata vëren se neni 42 i Kushtetutës parashikon se të drejtat kushtetuese dhe ato ligjore nuk mund të cenohen pa një proces të rregullt ligjor dhe se kushdo, për mbrojtjen e tyre, ka të drejtën e një gjykimi të drejtë dhe publik brenda një afati të arsyeshëm, nga një gjykatë e pavarur dhe e paanshme e caktuar me ligj.

34. Në jurisprudencën e saj Gjykata ka theksuar se e drejta e individit për proces të rregullt ligjor nuk kufizohet vetëm në procesin gjyqësor, por përfshin edhe atë me karakter administrativ. Në këtë kuptim, çdo organ i pushtetit publik, gjatë ushtrimit të funksioneve të tij kushtetuese e ligjore, është i detyruar të respektojë standardet e gjithëpranuara demokratike që lidhen me procesin e rregullt, të cilat kanë gjetur pasqyrimin e tyre në Kushtetutë. Njohja paraprake e personit me faktet që e ngarkojnë atë me përgjegjësi, respektimi i së drejtës për t'u dëgjuar dhe mbrojtur, nëpërmjet dhënies së sqarimeve paraprake, ashtu dhe gjatë shqyrtimit të çështjes, janë disa nga elementet bazë që garantojnë të drejtën kushtetuese të cilitdo për proces të rregullt. Gjykata ka pohuar, gjithashtu, se e drejta për t'u dëgjuar, si pjesë e së drejtës së mbrojtjes, garantohet edhe në procesin administrativ përpara çdo organi, pavarësisht nga instanca dhe rëndësia e tij. Kjo realizohet nëpërmjet pjesëmarrjes së vetë individit në proces dhe nëpërmjet parashtrimit të argumenteve prej tij ose avokatit të zgjedhur (*shih vendimet nr. 25, datë 10.5.2021; nr. 29, datë 27.6.2013 të Gjykatës Kushtetuese*).

35. Në lidhje me standardin e arsytimit të aktit administrativ në kuadër të procesit të rregullt ligjor, Gjykata ka pohuar se Kodi i Procedurave Administrative (KPA) ka përcaktuar elementet që duhet të përmbajë akti administrativ i shkruar. Përveç elementeve formale, akti administrativ duhet

të jetë i qartë dhe të përmbajë, krahas shpjegimit të situatës faktike mbi të cilën është marrë, edhe shpjegimin e përmbledhur të rezultatit të hetimit administrativ dhe të vlerësimit të provave, bazën ligjore të aktit, një shpjegim pse kushtet ligjore për zbatimin e tij plotësohen në këtë rast, si dhe në rastin e diskrecionit, shpjegimin pse diskrecioni është përdorur në mënyrën e përcaktuar (*shih vendimet nr. 25, datë 10.5.2021; nr. 29, datë 27.6.2013 të Gjykatës Kushtetuese*).

36. Gjykata thekson se parametrat kushtetuese që garantojnë të drejtën për proces të rregullt ligjor, në radhë të parë, duhet të parashikohen nga legjislacioni procedural dhe, më pas, duhet të përmbushen nga organet e administratës publike nëpërmjet zbatimit të dispozitave ligjore, konkretisht të KPA-së. Në këtë këndvështrim, kur ankimi kushtetues individual ka në objektin e tij mënyrën se si kanë vepruar organet e pushtetit publik, atëherë kontrolli kushtetues ushtrohet për të verifikuar nëse organi administrativ ka përmbushur detyrimet ligjore në atë masë që të jetë respektuar e drejta kushtetuese për proces të rregullt ligjor dhe, në vijim, nëse gjykatat e zakonshme, që kanë shqyrtuar veprimet dhe vendimmarrjen e organit administrativ, kanë vepruar në përputhje me parimin e subsidiaritetit, sipas të cilit, siç është pohuar në jurisprudencën kushtetuese, kontrolli i respektimit të standardeve kushtetuese është në radhë të parë funksion i gjykatave të zakonshme (*shih vendimet nr. 13, datë 9.3.2021; nr. 11, datë 16.4.2018; nr. 83, datë 26.12.2017 të Gjykatës Kushtetuese*).

37. Duke iu referuar rrethanave të çështjes konkrete, Gjykata vëren se në procesin administrativ të zhvilluar nga KLGJ-ja kërkuesi e ka realizuar të drejtën për t'u dëgjuar dhe për t'u mbrojtur nëpërmjet komunikimit të dokumenteve, raporteve dhe akteve të nxjerra nga organet e përfshira në këtë proces. Atij i është dhënë mundësia disa herë të paraqesë shpjegime me shkrim dhe të depozitojë dokumente në lidhje me rezultatet e hetimit të kryer nga ILDKPKI-ja. Pikërisht, bazuar në pretendimet dhe dokumentet e paraqitura nga vetë kërkuesi, KLGJ-ja i ka kërkuar raporte shtesë ILDKPKI-së, derisa procedura e verifikimit është plotësuar. Po ashtu, siç pranon edhe vetë kërkuesi, ai është njoftuar për datën e zhvillimit të mbledhjes plenare të KLGJ-së dhe i është komunikuar edhe relacioni i relatorit. Ky akt i fundit, në thelb, paraqet në mënyrë të përmbledhur procedurën dhe gjendjen e faktit e të ligjit, me qëllim që anëtarët e KLGJ-së të vendosin në lidhje me çështjen objektivisht.

38. Për sa më lart, Gjykata konstaton se KLGJ-ja ka respektuar të drejtën e kërkuesit për t'u dëgjuar dhe për t'u mbrojtur, sepse ka përmbushur detyrimet e përcaktuara në nenet 87-89 të KPA-së, sipas së cilës kjo e drejtë ushtrohet në çdo formë të përshtatshme, duke përfshirë paraqitjen e mendimeve, komenteve dhe shpjegimeve për vlerësimin e provave të administruara, rezultatet e hetimit dhe rezultatin e mundshëm të procedurës. E drejta për t'u dëgjuar dhe për t'u mbrojtur, në kontekstin kushtetues të procesit të rregullt, nuk nënkupton vetëm atë për t'u paraqitur personalisht para organit administrativ, por ajo realizohet edhe përmes shqyrtimit të dokumenteve, pra mbi komentet dhe shpjegimet e dhëna me shkrim gjatë kësaj procedure. Për rrjedhojë, Gjykata çmon se kërkuesit nuk i është cenuar nga KLGJ-ja e drejta për proces të rregullt ligjor në aspektet e së drejtës për t'u dëgjuar dhe për t'u mbrojtur efektivisht.

39. Për sa i takon arsyetimit të vendimit të KLGJ-së, Gjykata konstaton se ai përmban të dhëna për procedurën e zhvilluar, rezultatet e verifikimit për kriteret e pranimit në formimin fillestar të Shkollës së Magjistraturës dhe provat ku ato bazohen, prapësimet e kandidatit në lidhje me gjetjet e ILDKPKI-së për kriterin e pasurisë, ligjin e zbatueshëm, si dhe analizën ligjore të gjetjeve, duke shpjeguar kriterin ligjor që nuk plotësohet nga kandidatura e kërkuesit. Në vlerësimin e Gjykatës, ky vendim respekton edhe standardin e arsyetimit të aktit administrativ, pasi është i qartë dhe nuk rezulton të jetë alogjik ose të ketë kundërthënie.

40. Gjykata vëren se kërkuesi ka pretenduar, gjithashtu, se vendimi i KLGJ-së është tërësisht alogjik dhe arbitrar, pasi detyrimi që atij i është caktuar nga ky organ për të paraqitur dokumentacion ka qenë i tepruar dhe i pamundur objektivisht. Pretendimet për detyrimin e tepruar për paraqitjen e dokumentacionit justifikues kërkuesi i ka ngritur edhe në këndvështrim të parimit të sigurisë juridike. Sipas tij, pavarësisht parimit të përgjegjësisë individuale, ai është përballur me përgjegjësi për deklaratimet e të atit, për të cilin në atë kohë ende nuk kishte një vendim nga KPK-ja dhe se standardi

i përdorur për kërkuesin është më pak i favorshëm se ai i përdorur nga organet e rivlerësimit kalimtar.

41. Gjykata vlerëson se, pavarësisht se si janë parashtruar këto pretendime, ato do të trajtohen në vijim në këndvështrim të procesit të rregullt në aspektin e së drejtës së mbrojtjes efektive. Gjykata do të kontrollojë nëse procedura e zhvilluar nga KLGJ-ja për verifikimin e kandidaturës së kërkuesit ka qenë e drejtë dhe jo arbitrare, pra nëse ai është vendosur në një pozitë të vështirë për të gjetur dokumentacion mbështetës, me qëllim përgatitjen e mbrojtjes, që sipas kërkuesit ka të bëjë me vendosjen e një barrë të tepruar prove.

42. Procesi i verifikimit të kandidatëve për gjyqtarë parashikohet në nenin 136/a të Kushtetutës, sipas të cilit gjyqtarë mund të jenë shtetasit shqiptarë që emërohen nga KLGJ-ja pas përfundimit të Shkollës së Magjistraturës dhe pas kryerjes së procesit të verifikimit paraprak të pasurisë dhe të figurës së tyre, sipas ligjit.

43. Gjykata evidenton fillimisht se procesi i verifikimit të kandidatit për gjyqtar, në kuptim të nenit 136/a të Kushtetutës, si regjim i përhershëm është i ndryshëm nga procesi i rivlerësimit kalimtar të gjyqtarit në detyrë, në kuptim të nenit 179/b të Kushtetutës dhe Aneksit të saj, si regjim tranzitor. Në këto dy procese zbatohen parime dhe standarde të ndryshme, pasi tek i pari është kandidati për gjyqtar që e vë atë në lëvizje dhe në rast se procesi është i suksesshëm, ai fiton të drejtën e emërimit; ndërsa procesi i rivlerësimit kalimtar jo vetëm nuk vihet në lëvizje nga subjekti, por në përfundim të tij ai mund të humbasë të drejta të fituara. Ashtu siç ka pohuar Gjykata në jurisprudencën e saj, procesi i rivlerësimit kalimtar është një masë e jashtëzakonshme dhe me karakter të përkohshëm, e ngritur nga kushtetutëbërësi në rang kushtetues, zbatimi i së cilës kufizon pjesërisht, sipas nenit 17 të Kushtetutës, si dhe neneve A dhe Ç të Aneksit të saj, një sërë të drejtash kushtetuese të gjyqtarit në detyrë, duke përfshirë edhe dispozitat që lidhen me barrën e provës (*shih vendimin nr. 2, datë 18.1.2017 të Gjykatës Kushtetuese*).

44. Sipas kësaj analize, Gjykata vëren se në ndryshim nga procesi i verifikimit të kandidatit për gjyqtar, në procesin e rivlerësimit kalimtar Aneksi i Kushtetutës ka përcaktuar rregulla të shprehura për barrën e provës, sipas të cilave, me qëllim kryerjen e procesit të rivlerësimit, dispozitat që lidhen me barrën e provës kufizohen pjesërisht (neni A, pika 1) dhe ajo i kalon subjektit të rivlerësimit vetëm për këtë proces, duke përjashtuar çdo proces tjetër, në veçanti procesin penal (neni Ç, pika 5). Për këtë kalim të barrës së provës, Gjykata Evropiane për të Drejtat e Njeriut (*GJEDNJ*) ka theksuar se ai nuk është *per se* arbitrar për qëllimet e procesit të rregullt, të garantuar nga neni 6, pika 1, i KEDNJ-së, në kushtet kur subjektit të rivlerësimit i janë vënë në dispozicion gjetjet paraprake që kanë rezultuar nga përfundimi i hetimit dhe i është dhënë akses në provat e çështjes (*shih Xhoxhaj k. Shqipërisë, 9 shkurt 2021, §352*).

45. Ndërsa *procedura administrative që zhvillon KLGJ-ja për verifikimin e kushteve dhe kriterëve ligjore të kandidimit për kandidatët për magjistratë*, vihet në lëvizje me kërkesë të kandidatit që aplikon, pas thirrjes së publikuar nga organi publik. Për rrjedhojë, në këto raste, barra e provës i përket kandidatit që e vë organin publik në lëvizje për të nxjerrë aktin administrativ (neni 82 i KPA-së). Nga ana tjetër, Gjykata konstaton se ligji nr. 96/2016, i miratuar bazuar në nenin 136/a të Kushtetutës për të përcaktuar procedurën e verifikimit të kandidatëve magjistratë, parashikon shprehimisht se KLGJ-ja, gjatë procesit të verifikimit të plotë të pasurisë dhe figurës së kandidatit, ndihmohet edhe nga ILDKPKI-ja si organi kompetent për verifikimin e pasurisë dhe që, në kuptim të dispozitave të këtij ligji, përgatit raportin përkatës, si dhe paraqet çdo informacion, dokumentacion ose materiale të tjera në lidhje me këtë hetim, të kërkuara nga Këshilli (neni 32).

46. Në kushtet kur Kushtetuta, në ndryshim nga procesi i rivlerësimit kalimtar, në procesin e verifikimit të kandidatit për gjyqtar nuk ka përcaktuar kufizim të barrës së provës, kjo e fundit nuk përbën standard kushtetues të këtij procesi dhe as nuk mund të trajtohet si aspekt i parimit të sigurisë juridike, për sa kohë që me anë të këtij procesi nuk vihen në rrezik të drejta të fituara.

Megjithatë, në rastin konkret, nisur nga argumentet e kërkuessit, Gjykata vlerëson se duhet ta trajtojë këtë pretendim në drejtim të së drejtës së mbrojtjes, në kuadër të procesit të rregullt, më konkretisht duke kontrolluar nëse kërkuessi është vendosur në një pozitë të tillë gjatë procedurës së verifikimit të pasurisë së tij nga KLGJ-ja, që ia ka bërë të pamundur realizimin e kësaj të drejte në substancë.

47. Gjykata vëren se KLGJ-ja e ka shqyrtuar çështjen e kërkuessit dhe ka nxjerrë përfundimet e saj duke analizuar rrethanat konkrete, aktet e organeve ndihmëse në këtë proces sipas ligjit, përfshi raportet e ILDKPKI-së, si dhe pretendimet dhe provat e paraqitura nga kërkuessi. Gjetjet e ILDKPKI-së dhe kundërshtimet e kërkuessit janë analizuar në mënyrë të plotë, madje disa prej gjetjeve janë vlerësuar si të pabazuara (*shih paragrafët 26 dhe 27 të vendimit të KLGJ-së*).

48. Po ashtu, Gjykata konstaton se ILDKPKI-ja ka verifikuar pasuritë e kërkuessit dhe të personave të lidhur me të, bazuar në ligjin nr. 9049, datë 10.4.2003 “Për deklarimin dhe kontrollin e pasurive, të detyrimeve financiare të të zgjedhurve dhe të disa nëpunësve publikë”, të ndryshuar. Lidhur me të atin e kërkuessit, nuk rezulton që veprimet e tij të jenë bërë shkas për skualifikim, ndërkohë që, siç rezulton edhe nga përmbajtja e vendimit të kundërshtuar të KLGJ-së, deklaratimet e tij janë përdorur për të verifikuar saktësinë e të dhënave të deklaruara nga vetë kërkuessi, për shkak të referencave që ky i fundit ka bërë në to.

49. *Për sa më sipër, Gjykata çmon se, në ndryshim nga sa pretendon kërkuessi, ai nuk është vendosur në pozitë objektivisht të pamundur për të realizuar të drejtën e mbrojtjes në procesin administrativ të verifikimit të kandidaturës së tij. Në këtë proces, i cili vihet në lëvizje prej vetë kandidatit, detyrimi për të provuar faktet për pasurinë e tij i takon pikërisht këtij të fundit. Po ashtu, ILDKPKI-ja dhe KLGJ-ja kanë vepruar në përputhje me regjimin e dispozitave të këtij procesi, si dhe duke respektuar standardet e procesit të rregullt ligjor. KLGJ-ja i ka komunikuar kërkuessit çdo akt të paraqitur nga ILDKPKI-ja lidhur me vlerësimin e pasurisë, duke i dhënë kohën e mjaftueshme për të paraqitur prapësime dhe prova. Ai ka paraqitur në kundërshtim të gjetjeve të ILDKPKI-së argumente të zgjeruara me shkrim, si dhe çdo dokument që e ka vlerësuar të nevojshëm, të cilat janë shqyrtuar dhe vlerësuar nga KLGJ-ja. Për rrjedhojë, Gjykata vlerëson se kërkuessit nuk i është cenuar e drejta e mbrojtjes efektive gjatë procesit administrativ.*

50. Si përfundim, duke i përmbledhur të gjitha argumentet e mësipërme, Gjykata e vlerëson të pabazuar pretendimin e kërkuessit se KLGJ-ja i ka cenuar të drejtën kushtetuese për proces të rregullt ligjor, për shkaqet e parashtruara prej tij.

B.1.2. Për procesin gjyqësor

51. *Kërkuessi ka pretenduar se gjykatat i kanë cenuar të drejtën për proces të rregullt në disa aspekte. Sipas tij, gjykatat kanë cenuar standardin e arsyetimit, pasi vendimet gjyqësore rendisin vetëm rrethanat e faktit, pa i interpretuar ato në raport me ligjin dhe pa i dhënë përgjigje pretendimeve kryesore të kërkuessit, përfshi aktin e ekspertimit privat. Po ashtu, sipas tij, në kundërshtim me parimin e barazisë së armëve, akti i ekspertimit i përpiluar nga eksperti i licencuar dhe i paraqitur prej kërkuessit në gjykim nuk është shqyrtuar nga Gjykata Administrative e Apelit. Ky qëndrim nuk është konsideruar shkelje dhe nuk është riparuar nga Gjykata e Lartë.*

52. Subjekti i interesuar, KLGJ-ja, ka prapësuar pretendimin e kërkuessit për procesin e rregullt ligjor, duke parashtruar se procedura e verifikimit të kandidaturës së tij nuk ka pasur shkelje. Sipas KLGJ-së, gjykatat kanë respektuar edhe standardin e arsyetimit të vendimit gjyqësor. Gjykata e apelit i ka dhënë përgjigje të detajuar të gjitha pretendimeve të kërkuessit, kurse Gjykata e Lartë, pasi ka vlerësuar shkaqet e rekursit dhe ka konstatuar se pretendimet e kërkuessit kanë marrë përgjigje nga vendimi i gjykatës së apelit, ka vendosur mospranimin e tij.

53. Gjykata e ka vlerësuar standardin e arsyetimit të vendimit gjyqësor si një detyrim të sanksionuar në nenin 142 të Kushtetutës dhe një garanci për procesin e rregullt ligjor. Vendimi duhet të mbështetet vetëm mbi faktet që janë paraqitur gjatë procesit gjyqësor dhe duhet të përmbajë bazën ligjore, analizën e provave dhe mënyrën e zgjidhjes së mosmarrëveshjes. Funkcioni i një

vendimi të arsyetuar është t'u tregojë palëve se ato janë dëgjuar, si dhe u jep mundësinë ta kundërshtojnë atë. Vendimi gjyqësor, në çdo rast, duhet të jetë logjik, i rregullt në formë dhe i qartë në përmbajtje. Megjithatë, zbatimi i këtij standardi është vlerësuar nga Gjykata rast pas rasti, në varësi të rrethanave konkrete të çështjes, duke analizuar nëse vendimet gjyqësore të kundërshtuara e kanë përmbushur në mënyrë të mjaftueshme detyrimin për arsyetim (*shih vendimet nr. 19, datë 1.4.2021; nr. 18, datë 15.3.2016 të Gjykatës Kushtetuese*).

54. Për sa i takon parimit të barazisë së armëve, në jurisprudencën kushtetuese është theksuar se sipas tij, çdo palë në proces duhet të ketë mundësi të barabarta që të paraqesë çështjen e saj. E drejta për të marrë pjesë në gjykim nuk është formale, ku palëve iu garantohet thjesht prania fizike gjatë procesit gjyqësor, por duhet që legjislacioni procedural, në radhë të parë, dhe, më pas, gjyqtari gjatë gjykimit t'u japin mundësi të barabarta palëve për të paraqitur argumente dhe prova në mbrojtje të interesave të tyre. Nëse nuk do të ekzistonte barazia e armëve në gjykim, atëherë argumentet e njëres palë do të prevalonin mbi argumentet e palës tjetër, për rrjedhojë e drejta për të marrë pjesë në gjykim do të zhvishej nga funksioni i saj kushtetues për të garantuar procesin e rregullt ligjor (*shih vendimet nr. 8, datë 23.2.2021; nr. 34, datë 29.5.2015 të Gjykatës Kushtetuese*).

55. Gjykata rithekson se shqyrtimi i çështjes dhe nxjerrja e konkluzioneve nga gjykata vetëm mbi bazën e provave të paraqitura nga një palë, pa dëgjuar pretendimet e palës tjetër, e bën të cenueshëm procesin gjyqësor. E drejta për proces të rregullt gjyqësor përfshin edhe të drejtën e të dyja palëve në proces për të pasur informacion për argumentet e palës kundërshtare, që nënkupton në parim mundësinë që palët në një seancë gjyqësore të kenë njohuri edhe për komentet mbi provat e nxjerra. Në këtë mënyrë gjykatës i dalin një sërë detyrash, mes të cilave rëndësi të veçantë merr krijimi i mundësive të barabarta për pjesëmarrjen e palëve ose përfaqësuesve të tyre në proces, si dhe mundësia e deklarimit të tyre për faktet, provat dhe vlerësimet ligjore që janë të lidhura ngushtë me çështjen që shqyrtohet në gjykatë (*shih vendimet nr. 8, datë 23.2.2021; nr. 34, datë 29.5.2015 të Gjykatës Kushtetuese*).

56. Në jurisprudencën kushtetuese është evidentuar, gjithashtu, dallimi që ekziston midis mënyrës së marrjes të provave dhe vlerësimit të tyre në procesin gjyqësor. Vlerësimi, dobishmëria dhe rëndësia e tyre provuese në një çështje konkrete është, si rregull, detyrë e gjykatave të sistemit gjyqësor, ndërsa verifikimi i ligjshmërisë së krijimit dhe marrjes së provave i nënshtrohet edhe kontrollit të kësaj Gjykate, pasi ky aspekt i gjykimit ka lidhje të drejtpërdrejtë me procesin e rregullt ligjor. Gjykata mund dhe duhet të investohet kur ndaj një procesi gjyqësor ka pretendime për mënyrën e marrjes së provave, por jo të vlerësimit të tyre. Është vetë gjykata e zakonshme që vlerëson nëse provat duhet të merren dhe mënyra e vlerësimit dhe konkluzionet lidhur me to janë, gjithashtu, në kompetencë të saj. Po ashtu, parimi i barazisë së armëve nuk u imponon gjykatave të juridiksionit të zakonshëm që të pranojnë të gjitha argumentet dhe provat që paraqet një palë në proces. Kur kryen detyrën e saj të vlerësimit të lirë të provave, gjykata e zakonshme mund të bindet mbi bazën e disa provave, duke përfshirë një ose disa prova të tjera, që ajo i konsideron të parëndësishme për çështjen (*shih vendimet nr. 19, datë 1.4.2021; nr. 21, datë 20.3.2017; nr. 19, datë 19.7.2005 të Gjykatës Kushtetuese*).

57. Nga ana tjetër, Gjykata ka pohuar se jo çdo shkelje e rregullave procedurale e bën procesin të parregullt, në aspektin e shkeljes së të drejtave kushtetuese, dhe se ndikim të drejtpërdrejtë në një proces ligjor kanë ato shkelje thelbësore, vërtetimi i të cilave do të cenonte të drejtat dhe liritë themelore të individit (*shih vendimet nr. 71, datë 13.11.2017; nr. 30, datë 19.5.2016 të Gjykatës Kushtetuese*). Detyra e kësaj Gjykate është të vlerësojë nëse procesi si i tërë, duke përfshirë edhe mënyrën e marrjes së provave, ka qenë i drejtë (*shih vendimet nr. 26, datë 9.5.2014; nr. 40, datë 22.9.2011; nr. 21, datë 1.10.2008 të Gjykatës Kushtetuese*). Gjykata rithekson se në çdo çështje të veçantë, duke pasur parasysh edhe të gjithë procedurën që mund të jetë ndjekur, ajo vlerëson nëse një kufizim ose shkelje gjatë kësaj procedure ka ndikuar drejtpërdrejt në zgjidhjen e çështjes dhe ia ka bërë palës të

pamundur mbrojtjen dhe zhvillimin e procesit gjyqësor në mënyrë të drejtë (*shih vendimin nr. 7, datë 28.2.2000 të Gjykatës Kushtetuese*).

58. Në të njëjtën linjë, Protokolli nr. 14 i KEDNJ-së ka shtuar një kriter të ri për vlerësimin e pranueshmërisë së kërkesave për shkeljen e të drejtave dhe lirive themelore, i cili mbështetet në parimin *de minimis non curat praetor*. Në thelb ky parim kërkon që autoriteti që vlerëson pretendimet për këto shkelje nuk duhet të merret me çështje të vogla të papërfillshme. Ky kriter i ri është interpretuar nga GJEDNJ-ja si një filtër për mospranimin e kërkesave kur kërkuesi nuk ka pësuar ndonjë dëm të rëndësishëm, përveç rasteve kur respektimi i këtyre të drejtave kërkon një shqyrtim të ankimit për sa i përket thelbit (*shih Burov k. Moldavisë, nr. 38875/03, 14 qershor 2011; Stefanescu k. Rumanisë, nr. 11774/04, 12 prill 2011; Rinck k. Francës, nr. 18774/09, 19 tetor 2010*).

59. Gjithashtu, GJEDNJ-ja ka pohuar se neni 6 i KEDNJ-së, që garanton të drejtën për proces të rregullt, nuk përcakton rregulla për pranueshmërinë e provave ose mënyrën se si duhet të vlerësohen ato, të cilat janë çështje që rregullohen nga ligji i brendshëm dhe vlerësohen nga gjykatat vendase. U takon këtyre gjykatave të vlerësojnë rëndësinë e provave të paraqitura, vlerën e tyre provuese dhe barrën e provës (*shih Lady S.R.L. k. Republika e Moldavisë, 23 tetor 2018, §27; Centro Europa 7 S.r.l. dhe Di Stefano k. Italisë [DHM], 7 qershor 2012, §198*). Detyrë e GJEDNJ-së është të vlerësojë nëse procedurat në tërësinë e tyre kanë qenë të drejta dhe për këtë qëllim ajo vlerëson nëse provat janë paraqitur në një mënyrë të tillë që ka garantuar një proces të drejtë dhe nëse vendimet procedurale kanë qenë të drejta (*shih Devinar k. Sllovenisë, 22 maj 2018, §45; Blücher k. Republikës Çeke, 11 janar 2005, §65; Tamminen k. Finlandës, 15 qershor 2004, §34*).

60. Qëndrimet tepër formale dhe strikte nga gjykatat vendase nuk mbështeten nga GJEDNJ-ja, e cila ka theksuar detyrimin që kanë këto gjykata për të interpretuar kërkesat procedurale në mënyrë proporcionale dhe të arsyeshme (*shih Stone Court Shipping Company, S.A. k. Spanjës, 28 tetor 2003, §§33-35; Miragall Escolano dhe të tjerë k. Spanjës, 25 janar 2000, §§36-38; Pérez de Rada Cavanilles k. Spanjës, 28 tetor 1998, §45*).

61. Megjithatë, rregullat për pranueshmërinë e provave ndonjëherë mund të bien ndesh me parimet e barazisë së armëve dhe të kontradiktoritetit, ose përndryshe të ndikojnë në drejtësinë e procedurave (*shih Khodorkovskiy dhe Lebedev k. Rusisë, datë 25 korrik 2013, §728*). Duke mbajtur në konsideratë ngjashmërinë e procedurave administrative që kanë natyrë sanksionatore, me procesin penal, Gjykata eidenton se GJEDNJ-ja ka pohuar se megjithëse “*neni 6 nuk shkon aq larg sa të kërkojë që mbrojtjes t’i jepen të njëjtat të drejta si prokuroria në marrjen e provave*”, i akuzuari duhet të ketë të drejtë të kërkojë dhe të japë prova “në të njëjtat kushte” si prokuroria (*shih Dombo Bebeer BV k. Holandës, 27 tetor 1993, §33*).

62. Për sa i përket rolit të ekspertit në gjykim, sipas GJEDNJ-së mënyra se si ai i ka ushtruar detyrat dhe mënyra se si gjyqtari e ka vlerësuar opinionin e tij, janë faktorë me rëndësi që duhen marrë parasysh në vlerësimin nëse është respektuar parimi i barazisë së armëve (*shih Devinar k. Sllovenisë, 22 maj 2018, §47*).

63. Nisur nga standardet e mësipërme, Gjykata vlerëson se gjatë shqyrtimit të pretendimeve për të drejtën për proces të rregullt nuk mjafton vetëm konstatimi i shkeljes procedurale, por duhet të analizohet karakteri i saj, pasojat që kanë ardhur për kërkuenin dhe për interesat që ai përfaqëson.

64. Duke iu kthyer çështjes konkrete në shqyrtim, Gjykata, referuar rrethanave të saj, vëren se kërkuesi i ka bashkëngjitur kërkesëpadisë edhe një akteksptimi të hartuar prej një eksperti kontabël të licencuar. Në seancën gjyqësore të datës 12.2.2020, Gjykata Administrative e Apelit, pasi ka deklaruar të hapur hetimin gjyqësor, i ka dhënë fjalën kërkuetit, në cilësinë e palës paditëse, i cili ka relatuar parashtrimet me shkrim dhe ka vënë në dispozicion të gjykatës dhe palës së paditur një kopje të tyre. Gjykata Administrative e Apelit nuk ka marrë vendim të ndërmjetëm për të lejuar ose refuzuar marrjen e provave të paraqitura nga kërkuesi, por ka evidentuar në procesverbalin e seancës gjyqësore se bashkëlidhur kërkesëpadisë është depozituar, si akt provues, akti i ekspertimit kontabël i ekspertit

A.B. dhe ka pyetur kërkuesin nëse ka akte të tjera provuese për të depozituar. Kërkuesi ka cituar aktet që ka vënë në dispozicion të gjykatës. Në vijim, Gjykata Administrative e Apelit ka dëgjuar edhe shpjegimet e subjektit të interesuar KLGJ-së, në cilësinë e të paditurit në atë gjykim, dhe ka marrë vendim të ndërmjetëm për administrimin e akteve të depozituara prej tij, bashkëlidhur prapësimeve. Nuk rezulton që kërkuesi, përgjatë gjithë procesit gjyqësor, të ketë kërkuar me shkrim ose me gojë thirrjen e ekspertit kontabël për t'u pyetur në seancë ose kryerjen e një ekspertimi nga vetë gjykata.

65. Gjykata konstaton, gjithashtu, se gjatë gjykimit nuk ka pasur prapësime të palës së paditur dhe as vendimmarrje të ndërmjetme të gjykatës për të mos lejuar marrjen si provë të aktit të ekspertimit kontabël të paraqitur nga kërkuesi, madje ky akt është përfshirë në dosjen gjyqësore. Në vendimin e saj përfundimtar, Gjykata Administrative e Apelit ka arsyetuar se akti i ekspertimit kontabël nuk përbën provë, duke referuar edhe bazën ligjore, si dhe duke theksuar se kërkuesi nuk e ka ushtruar të drejtën ligjore për të kërkuar si provë pyetjen e ekspertit. Më konkretisht, Gjykata Administrative e Apelit është shprehur se *“akti i ekspertimit privat ku referon paditësi nuk përfitoi cilësinë e provës së formuar gjatë gjykimit, pasi nga momenti procedural i parashtrimit të provave që do i nënshtroheshin debatit gjyqësor, deri në disponimin nga gjykata të vendimit të ndërmjetëm për mbylljen e hetimit gjyqësor, paditësi nuk kërkoi që ekspertja që kishte përpiluar aktin të thirrej në cilësinë e dëshmitarit...”* (shih fagen 36 të vendimit të Gjykatës Administrative të Apelit).

66. Në lidhje me këtë pretendim të kërkuesit, Kolegji Administrativ i Gjykatës së Lartë është shprehur se ai ka marrë përgjigje në vendimin e gjykatës së apelit. Sipas Gjykatës së Lartë, kërkuesit *“i janë respektuar të gjitha të drejtat legjitime dhe ndaj tij është zhvilluar një proces i rregullt, si nga ana e organit publik, ashtu dhe nga ana e Gjykatës Administrative të Apelit, e cila ka bërë hetim dhe analizë të thelluar të çështjes objekt shqyrtimi, duke i dhënë përgjigje të gjitha pretendimeve të palës paditëse”* (shih paragrafët 47 dhe 48 të vendimit të Gjykatës së Lartë).

67. Për sa i takon pretendimit për standardin e arsyetimit, Gjykata konstaton se vendimet gjyqësore të kundërshtuara përmbajnë elementet e përcaktuara nga jurisprudenca kushtetuese dhe u kanë dhënë përgjigje pretendimeve të kërkuesit. Për rrjedhojë, ajo do ta analizojë në vijim çështjen vetëm në këndvështrim të respektimit të parimit të barazisë së armëve dhe kontradiktoritetit, sipas standardeve të elaboruara më sipër.

68. Gjykata vëren se kërkimi thelbësor i kërkuesit në kërkesëpadinë drejtuar Gjykatës Administrative të Apelit lidhej me konkluzionin e KLGJ-së në procesin administrativ, më konkretisht me atë për moskalimin me sukses të procesit të verifikimit të pasurisë. KLGJ-ja, në nxjerrjen e këtij konkluzioni, është bazuar në analizën e raporteve të ILDKPKI-së, si institucioni shtetëror i specializuar në drejtim të ekspertizës për verifikimin e pasurive. Në funksion të këtij kërkimi, kërkuesi ka parashtruar se akti i fundit që i është njoftuar atij nga KLGJ-ja, përpara vendimit të skualifikimit, ishte relacioni i relatorit, që përshkruante veprimet verifikuese të kryera, por nuk përmbante konkluzione në lidhje me hetimin dhe gjetjet që mund të çonin në skualifikimin e tij si kandidat. Në këto kushte, kërkuesi ka kundërshtuar gjyqësisht vendimin e KLGJ-së për skualifikimin e tij, duke paraqitur si shkak, ndër të tjera, se procedura administrative nuk është bazuar në një analizë të plotë financiare. Për të provuar këtë pretendim, ai ka paraqitur aktin e ekspertimit kontabël, të kryer me porosi të tij, i cili në përmbajtje analizonte pozitivisht balancën financiare të kërkuesit.

69. Gjykata vëren se kërkuesi, nëpërmjet një analize teknike mbi të ardhurat dhe shpenzimet e tij në vite, synonte të provonte një pretendim të caktuar dhe me rëndësi thelbësore për çështjen e tij. Megjithatë, akti i ekspertimit kontabël nuk mori vlerën e provës në procesin gjyqësor në kuptim të ligjit procedural. Ndonëse kërkuesi e ka paraqitur këtë akt në gjykim dhe Gjykata Administrative e Apelit e ka përfshirë në dosjen gjyqësore, ajo nuk është shprehur gjatë gjykimit, qoftë edhe përmes një vendimi të ndërmjetëm refuzimi, se ky akt, në formën e paraqitur prej kërkuesit, nuk përbënte

provë në kuptim të ligjit procedural. Kërkuesi ka marrë dijeni për këtë qëndrim të gjykatës vetëm me vendimin përfundimtar.

70. Gjykata Administrative e Apelit, ndonëse e ngarkuar me ligj për të shqyrtuar çështjen në mënyrë të plotë nga pikëpamja e fakteve dhe e ligjit, nuk është ndalur në vlerësimin e pretendimit thelbësor të kërkuesit. Edhe pse ai nuk ka kërkuar shprehimisht thirrjen e ekspertit kontabël si dëshmitar të tij ose kryerjen e një ekspertimi kontabël nga vetë gjykata, kjo e fundit nuk ka vlerësuar nëse pretendimet e kërkuesit ishin të tilla që sillnin nevojën e dëgjimit edhe të një eksperti tjetër të specializuar, aq më tepër kur organi administrativ, KLGJ-ja, ishte asistuar në këtë proces nga një organ me ekspertizë të specializuar, siç është ILDKPKI-ja.

71. Pavarësisht se Gjykata, siç ka arsyetuar më sipër, nuk gjeti shkelje kushtetuese të procesit të rregullt në procedurën e verifikimit të kryer nga KLGJ-ja, mënyra se si ka vepruar Gjykata Administrative e Apelit vë në dyshim respektimin e së drejtës për proces të rregullt, në drejtim të garantimit të barazisë së mjeteve të mbrojtjes. Këto dyshime bazohen në rrethanat konkrete të çështjes dhe lidhen në veçanti me faktin që kërkuesi ka qenë në pamundësi të kërkonte ose paraqiste ekspert në KLGJ, për sa kohë që relacioni i relatorit, i cili është akti i fundit që njoftohet përpara vendimit administrativ të skualifikimit, edhe në kuptim të ligjit, nuk përmbante konkluzione për gjetjet mbi kriterin e pasurisë.

72. Gjykata thekson se në një gjykim të drejtë, individ mund ta ketë të vështirë të kundërshtojë raportin e një eksperti pa ndihmën e një eksperti tjetër në fushën përkatëse, pasi në të kundërt midis palëve krijohet pabarazi lidhur me mbledhjen dhe paraqitjen e provave në procesin gjyqësor. Për këtë arsye, dhe duke qenë përballë një pretendimi thelbësor të kërkuesit, Gjykata vlerëson se Gjykata Administrative e Apelit nuk duhej të shpërfillte faktin se kërkuesi pretendonte të kundërshtonte një raport teknik të hartuar nga një organ i specializuar – raporti i ILDKPKI-së, duke e parë këtë pretendim në aspektin e garantimit të aksesit të kërkuesit në procedimin administrativ dhe mundësisë së tij për të kërkuar marrjen e provave ose për të paraqitur të gjitha provat që ai i konsideronte të nevojshme për të mbështetur pretendimet e tij gjatë atij procesi.

73. Për sa më sipër, Gjykata vlerëson se në procesin gjyqësor të zhvilluar në Gjykatën Administrative të Apelit nuk është garantuar parimi i barazisë së armëve, si një nga aspektet e rëndësishme të së drejtës për proces të rregullt, të parashikuar në nenin 42 të Kushtetutës. Në këtë kuptim, edhe vendimi i Gjykatës së Lartë, që nuk i ka konstatuar dhe nuk i ka riparuar këto shkelje, në përputhje me parimin e subsidiaritetit, nuk ka respektuar të drejtën e kërkuesit për proces të rregullt ligjor. Për rrjedhojë, Gjykata vlerëson se pretendimi i kërkuesit për cenimin e parimit të barazisë së armëve në gjykim është i bazuar dhe se vendimet gjyqësore duhet të shfuqizohen, si të papajtueshme me Kushtetutën.

B.5. Për të drejtën e jetës private

74. Sipas kërkuesit është cenuar e drejta e jetës private, si rezultat i vendimeve të kundërshtuara që e skualifikuan nga ndjekja e programit të trajnimit fillestar, për rrjedhojë i pamundësuan ushtrimin e profesionit të gjyqtarit, duke e prekur në dinjitetin, personalitetin dhe zhvillimin e marrëdhënieve me botën e jashtme.

75. Subjekti i interesuar, KLGJ-ja, ka prapësuar se ky pretendim është i pabazuar, për sa kohë që veprimtaria e këtij organi dhe e gjykatave ka qenë në përputhje me Kushtetutën dhe legjislacionin në fuqi, ndërsa skualifikimi i kërkuesit ka ardhur si pasojë e moskalimit me sukses të procesit të vlerësimit të pasurisë.

76. Në lidhje me të drejtën kushtetuese të jetës private, Gjykata ka vlerësuar se ajo nuk mbrohet nga një dispozitë e vetme e Kushtetutës, por nga disa prej tyre, ndër të cilat përfshihen neni 35 (*mbrojtja e të dhënave personale*), neni 36 (*liria dhe fshehtësia e korrespondencës*) dhe neni 37 (*paprekshmëria e banesës*). E drejta për jetë private nuk ka karakter shterues, por, në thelb, duhet t'i sigurojë individit një hapësirë brenda së cilës ai mund të zhvillojë dhe plotësojë në mënyrë të pavarur personalitetin e

tij, ku përfshihet edhe zhvillimi ose ruajtja në një masë të caktuar e marrëdhënieve me njerëzit e tjerë. Respektimi i jetës private kërkon në parim mosndërhyrjen në vendimet që merr vetë individi rreth mënyrës së bërjes së jetës së tij (*shih vendimet nr. 30, datë 5.7.2021; nr. 52, datë 1.12.2011; nr. 16, datë 11.11.2004 të Gjykatës Kushtetuese*).

77. Në jurisprudencën e saj për të drejtën e jetës private, sipas nenit 8 të KEDNJ-së, GJEDNJ-ja ka pohuar se ajo mund të përfshijë edhe veprimtari të individit me natyrë profesionale ose biznesi. Për rrjedhojë, ekziston një zonë ndërveprimi e individit me të tjerët edhe në një kontekst publik që mund të hyjë brenda fushës së veprimit të “jetës private” (*shih Peck k. Mbretërisë së Bashkuar, 28 janar 2003, §57; P.G. dhe J.H. k. Mbretërisë së Bashkuar, 25 shtator 2001, §56*). Sipas GJEDNJ-së, ndërsa përfitimi ose krijimi i pasurive mund të konsiderohet se është një aspekt i jetës private, nuk është numri ose madhësia e pasurive, apo stili i jetesës në vetvete që mund t’i japin shkak përgjegjësisë disiplinore, por paaftësia e individit për të justifikuar ligjshmërinë e burimeve për përfitimin ose krijimin e tyre dhe për të siguruar besimin e publikut në integritetin e tij. Në çdo rast, GJEDNJ-ja vlerëson se kontrolli i pasurive nuk përfshin një aspekt intim të sjelljes private që trajtohet në vetvete si një shkelje etike (*shih Xboxbaj k. Shqipërisë, 9 shkurt 2021, §362*).

78. GJEDNJ-ja ka theksuar se mosmarrëveshjet e lidhura me punësimin nuk përjashtohen *per se* nga sfera e “jetës private”, në kuptim të nenit 8 të KEDNJ-së. Një kufizim në lidhje me aksesin në një funksion publik mund të ketë pasoja në ushtrimin e së drejtës së jetës private, duke pasur parasysh se kjo ndalon kërkuesin të ushtrojë një profesion që i korrespondon kualifikimeve të tij profesionale (*shih Naidin k. Rumanisë, 21 tetor 2014, §32*). Ka disa aspekte tipike të jetës private, të cilat mund të preken në mosmarrëveshjet që lidhen me masat e pavaforshme në punësim, të tilla si: shkarkimi, ulja në detyrë ose mospranimi në një profesion. Këto aspekte përfshijnë për kërkuesin: i) “rrethin e brendshëm” të tij; ii) mundësinë për të krijuar dhe zhvilluar marrëdhënie me të tjerët; dhe iii) reputacionin shoqëror e profesional. Në këto lloj mosmarrëveshjesh, pretendimet për cenimin e aspekteve të jetës private zakonisht vlerësohen në dy mënyra: si rezultat i shkaqeve kryesore të masës së kundërshtuar - qasja e bazuar mbi shkaqe; ose në disa raste, si rezultat i pasojave që masa e kundërshtuar sjell në jetën private - qasja e bazuar mbi pasoja. Kur çështja vlerësohet sipas qasjes së bazuar në pasoja, është me rëndësi themelore pragu i ashpërsisë së pasojave. Në këtë kuptim, i takon kërkuesit të provojë se ky prag është arritur në çështjen e tij dhe ai duhet të paraqesë prova që vërtetojnë ashpërsinë e pasojave që ka sjellë masa e kundërshtuar. Sipas GJEDNJ-së, neni 8 është i zbatueshëm vetëm kur këto pasoja janë shumë serioze dhe prekin jetën private në një masë shumë domethënëse (*shih Denisov k. Ukrainës [DHM], 25 shtator 2018, §§115, 116*).

79. GJEDNJ-ja ka përcaktuar edhe kriteret për të vlerësuar rëndësinë dhe seriozitetin e pasojave ose dëmit. Dëmi duhet të vlerësohet duke pasur parasysh jetën e kërkuesit para dhe pas masës së dhënë. Edhe pse Gjykata vlerëson efektin material dhe atë jomaterial të masës së dhënë, i takon kërkuesit të përcaktojë dhe të vërtetojë natyrën dhe masën e dëmit, i cili duhet të ketë një lidhje shkakësore me masën e kundërshtuar (*shih Denisov k. Ukrainës, [DHM], 25 shtator 2018, §117*).

80. Në rastin konkret, pretendimi i kërkuesit nuk mund të vlerësohet sipas qasjes së bazuar në shkaqe, pasi skualifikimi i tij kishte të bënte me moskalimin me sukses të procesit të verifikimit të pasurisë, pra nuk bazohej në të dhëna që lidheshin me jetën e tij private. Duke përdorur qasjen e bazuar në pasoja, Gjykata vëren se kërkuesi nuk ka arritur të provojë ardhjen e tyre në aspektet e jetës së tij private për shkak të procesit të verifikimit të kandidaturës së tij, i përmbyllur me skualifikimin si kandidat për magistrat.

81. Sipas kërkuesit, ai kishte studiuar në mënyrë sistematike për vite të tëra me qëllim që të përmbushte endrrën e tij profesionale për fitimin e së drejtës për të ndjekur Shkollën e Magistraturës, që më pas të ushtronte detyrën e gjyqtarit. Ai pretendon se megjithëse arriti të kualifikohej profesionalisht për ndjekjen e këtyre studimeve, pas verifikimeve të KLGJ-së u skualifikua pa të drejtë. Gjykata vlerëson se pretendimi i kërkuesit për cenimin e së drejtës së jetës

private në aspektet e dinjitetit, zhvillimit personal dhe të marrëdhënieve me botën e jashtme është me karakter të përgjithshëm dhe ai nuk ka arritur të argumentojë dëmin e pësuar, material dhe jomaterial, në drejtim të rëndësisë dhe seriozitetit të tij, si dhe lidhjen me pasojën së ardhur dhe vendimit të KLGJ-së. Në këtë kuptim, ai nuk ka arritur të provojë përkeqësimin e situatës së tij ekonomike, shoqërore dhe profesionale para dhe pas këtij procesi. Pa mohuar pasojat eventuale negative që mund t'i vijnë kërkuarit nga vendimi i skualifikimit në lidhje me karrierën e tij të ardhshme, përsëri procesi i verifikimit nuk barazohet me një proces disiplinor të magjistratit në detyrë, për shkak të cililit këtij të fundit i rrezikohen të drejtat e fituara tashmë.

82. Ashtu siç pranon edhe kërkuari, ai është kualifikuar profesionalisht për të filluar studimet në Shkollën e Magjistraturës, por ky kualifikim përbën fazën e parë të procedurës së emërimit, që sipas Kushtetutës përmbillet pas një procesi administrativ të verifikimit të pasurisë dhe figurës. Për rrjedhojë, për kërkuarin nuk kanë lindur të drejta që lidhen me ushtrimin e profesionit ose edhe garancitë që e shoqërojnë atë. Duke qenë një proces verifikimi paraprak, kërkuari ishte në prag të fillimit të studimeve për t'u pranuar në profesion dhe për t'u bërë pjesë e një komuniteti profesionistësh, pra ende nuk kishte përfituar të drejta me efekt financiar, shoqëror ose profesional, dhe, po ashtu, nuk kishte krijuar reputacion profesional.

83. Për sa më sipër, Gjykata vlerëson se kërkuari nuk ka provuar ardhjen e pasojave në aspektet e jetës private që lidhen me: "rrethin e tij të brendshëm", pra të mirëqenies së tij dhe të familjes; mundësinë e krijimit dhe zhvillimit të marrëdhënieve me të tretët; reputacionin shoqëror dhe profesional. Kërkuari e ka lidhur pretendimin për cenimin e së drejtës së jetës private me pamundësinë e ushtrimit të profesionit të gjyqtarit, e cila jo vetëm nuk është një e drejtë që buron nga normat kushtetuese, por as një e drejtë ligjore të cilën kërkuari e kishte fituar. Duke mos provuar ardhjen e pasojave, bëhet i panevojshëm vlerësimi i ashpërsisë dhe rëndësisë së tyre, që përbën kriterin tjetër kushtetues që duhet përmbushur kur pretendohet cenimi i së drejtës së jetës private sipas qasjes së bazuar në pasoja. Po ashtu, bëhet i panevojshëm edhe vlerësimi nëse ndërhyrja në jetën private të kërkuarit ka qenë në përputhje me ligjin, për një qëllim legjitim dhe e nevojshme në një shoqëri demokratike. Për rrjedhojë, Gjykata vlerëson se pretendimi i kërkuarit për cenimin e së drejtës së jetës private është i pabazuar.

84. Në përfundim, Gjykata vlerëson se pretendimi i kërkuarit për cenimin e së drejtës për proces të rregullt, të parashikuar në nenin 42 të Kushtetutës, në drejtim të parimit të barazisë së armëve gjatë procesit gjyqësor, është i bazuar, ndaj kërkesa duhet të pranohet pjesërisht sipas arsyetimit të mësipërm të këtij vendimi.

PËR KËTO ARSYE,

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, në mbështetje të nenit 131, pika 1, shkronja "P", të Kushtetutës, si dhe neneve 72 e vijues të ligjit nr. 8577, datë 10.2.2000 "Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë", të ndryshuar, me shumicë votash,

VENDOSI:

1. Pranimin pjesërisht të kërkesës.
2. Shfuqizimin e vendimeve nr. 00-2020-991, datë 28.12.2020 të Kolegjit Administrativ të Gjykatës së Lartë dhe nr. 36, datë 21.2.2020 të Gjykatës Administrative të Apelit Tiranë.
3. Dërgimin e çështjes për rigjykim në Gjykatën Administrative të Apelit Tiranë.
4. Rrëzimin e kërkesës për pretendimet e tjera.

Ky vendim është përfundimtar, i formës së prerë dhe hyn në fuqi ditën e botimit në Fletoren Zyrtare.

Marrë, më 2.12.2021
Shpallur, më 30.12.2021

Kryetare: Vitore Tusha

Anëtarë: Përparim Kalo, Altin Binaj, Marsida Xhaferllari, Sonila Bejtja, Elsa Toska

Anëtare pjesërisht kundër: Fiona Papajorgji

MENDIM PAKICE

1. Jam kundër qëndrimit të shumicës “se në procesin gjyqësor të zhvilluar në Gjykatën Administrative të Apelit nuk është garantuar parimi i barazisë së armëve” dhe se “edhe vendimi i Gjykatës së Lartë, që nuk i ka konstatuar dhe nuk i ka riparuar këto shkelje, në përputhje me parimin e subsidiaritetit, nuk ka respektuar të drejtën e kërkuarit për proces të rregullt ligjor” (shih paragrafin 73 të vendimit).

2. Vlerësoj se pretendimi i kërkuarit Emin Lusha për cenimin e parimit të barazisë së armëve gjatë procesit gjyqësor është i pabazuar dhe se kërkesa duhej të ishte rrëzuar në tërësinë e saj. Në mbështetje të këtij qëndrimi e çmoj të rëndësishme të paraqes në vijim argumentet e mia si gjyqtare në pakicë.

3. Kërkuari ka pretenduar, mes të tjerash, se gjatë shqyrtimit të çështjes së tij gjatë procedurës administrative dhe asaj gjyqësore, atij i është cenuar e drejta e procesit të rregullt ligjor, në aspektet e së drejtës për hetim efektiv, asaj për t’u dëgjuar dhe për t’u mbrojtur, parimit të barazisë së armëve, standardit të arsytimit të vendimit dhe parimit të sigurisë juridike (shih paragrafin 23 të vendimit). Në lidhje me procesin gjyqësor, më konkretisht kërkuari ka parashtruar se gjykatat kanë cenuar standardin e arsytimit, pasi vendimet gjyqësore rendisin vetëm rrethanat e faktit, pa i interpretuar ato në raport me ligjin dhe pa u dhënë përgjigje pretendimeve kryesore të tij, përfshirë aktin e ekspertimit privat. Po ashtu, sipas kërkuarit, në kundërshtim me parimin e barazisë së armëve, akti i ekspertimit, i përpiluar nga eksperti i licencuar dhe i paraqitur prej tij në gjykim, nuk është shqyrtuar nga Gjykata Administrative e Apelit dhe ky qëndrim nuk është konsideruar shkelje dhe nuk është riparuar nga Gjykata e Lartë (shih paragrafin 51 të vendimit).

4. Sipas shumicës, edhe pse kërkuari gjatë procesit gjyqësor nuk ka kërkuar shprehimisht thirrjen e ekspertit kontabël si dëshmitar të tij ose kryerjen e një ekspertimi kontabël nga vetë gjykata, kjo e fundit nuk ka vlerësuar nëse pretendimet e tij ishin të tilla që sillnin nevojën e dëgjimit edhe të një eksperti tjetër të specializuar, aq më tepër kur organi administrativ, KLGJ-ja, kishte asistuar në këtë proces nga një organ me ekspertizë të specializuar, siç është ILDKPKI-ja (shih paragrafin 70 të vendimit). Për këtë arsye shumica ka vlerësuar se Gjykata Administrative e Apelit nuk duhej të shpërfillte faktin se kërkuari pretendonte të kundërshtonte një raport teknik të hartuar nga një organ i specializuar – raporti i ILDKPKI-së, duke e parë këtë pretendim në aspektin e garantimit të aksesit të kërkuarit në procedimin administrativ dhe mundësisë së tij për të kërkuar marrjen e provave ose për të paraqitur të gjitha provat që ai i konsideronte të nevojshme për të mbështetur pretendimet e tij gjatë atij procesi (shih paragrafin 72 të vendimit).

5. Gjykata ka tashmë një praktikë të konsoliduar si në lidhje me parimin e barazisë së armëve dhe dallimit që ekziston ndërmjet mënyrës së marrjes së provave, dhe vlerësimit të tyre në një proces gjyqësor, të cilat janë evidentuar nga shumica, ashtu edhe për llojin e shkeljeve të rregullave procedurale që e bëjnë procesin të parregullt në aspektin kushtetues. Në lidhje me këto standarde, Gjykata është shprehur në jurisprudencën e saj se parimi i barazisë së armëve në procesin civil është një evolucion logjik i së drejtës së palës për të marrë pjesë në gjykim dhe për t’u trajtuar në mënyrë të drejtë dhe të barabartë nga një gjyqtar (arbitër) i drejtë dhe i paanshëm, i cili u garanton të dyja palëve të njëjtat mundësi për të shpalosur provat dhe argumentet e tyre. Bazuar në këto parime,

Gjykatës i dalin një sërë detyrash, mes të cilave rëndësi të veçantë merr krijimi i mundësive të barabarta për pjesëmarrjen e palëve ose përfaqësuesve të tyre në proces, si dhe mundësia e deklarimit të tyre për faktet, provat dhe vlerësimet ligjore që janë të lidhura ngushtë me çështjen që shqyrtohet në gjykatë (*shih vendimet nr. 31, datë 26.5.2014; nr. 18, datë 23.4.2013; nr. 34, datë 25.7.2011 të Gjykatës Kushtetuese*).

6. Në rastin në shqyrtim, sikurse arsyeton edhe shumica, në seancën gjyqësore të datës 12.2.2020, kërkuesi ka paraqitur parashtrimet e tij dhe pasi iu është përgjigjur pyetjeve të trupit gjykues, ka cituar aktet që ka vënë në dispozicion të gjykatës, midis të cilave, si akt provues, edhe një akt ekspertimi kontabël privat, i cili rezulton të jetë përfshirë nga gjykata edhe në dosjen gjyqësore. Në vijim, Gjykata Administrative e Apelit ka dëgjuar edhe shpjegimet e subjektit të interesuar, KLGJ-së, në cilësinë e të paditurit në atë gjykim, dhe ka marrë vendim të ndërmjetëm për administrimin e akteve të depozituara prej tij, bashkëlidhur prapësimeve. Gjithashtu, rezulton se gjatë seancës gjyqësore gjykata iu ka njohur të drejtën palëve që t'i drejtojnë edhe pyetje njëra-tjetrës (*shih paragrafin nr. 64 të vendimit*).

7. Nga aktet e dosjes gjyqësore rezulton po ashtu se kërkuesi, edhe pse i asistuar gjatë këtij procesi gjyqësor nga një avokat mbrojtës, nuk ka kërkuar në asnjë moment thirrjen e ekspertit kontabël që kishte përgatitur aktin e ekspertimit të paraqitur prej tij si provë, në cilësinë e dëshmitarit për t'u pyetur në seancë gjyqësore, sipas përcaktimeve të nenit 21, pika 4 dhe nenit 34, pika 4, të ligjit nr. 49/2012 ose kryerjen e një ekspertimi nga vetë gjykata. Fakt, gjithashtu, i rëndësishëm për rrethanat e kësaj çështjeje është që në seancën e datës 12.2.2020, kërkuesi, pasi ka paraqitur aktet që i ka bashkëlidhur kërkesëpadsisë dhe ka debatuar me trupin gjykues, si dhe me palën kundërshtare në proces, i pyetur nga gjykata për vazhdimin e gjykimit është shprehur që *“t'i jepet fund hetimit gjyqësor”*, duke kërkuar kohë për të përgatitur konkluzionet përfundimtare me shkrim.

8. Nga ana tjetër, në vendimin e saj përfundimtar, Gjykata Administrative e Apelit është shprehur edhe për aktin e ekspertimit kontabël të depozituar nga kërkuesi, duke arsyetuar se ai nuk përbën provë, pasi, bazuar në nenin 21, pika 4 dhe nenin 34, pika 4, të ligjit nr. 49/2012, kërkuesi nuk e ka ushtruar të drejtën ligjore për të kërkuar si provë pyetjen e ekspertit si dëshmitar. Më konkretisht, Gjykata Administrative e Apelit është shprehur se *“akti i ekspertimit privat ku referon paditësi nuk përfitoi cilësinë e provës së formuar gjatë gjykimit, pasi nga momenti procedural i parashtrimit të provave që do i nënshtrobeshin debatit gjyqësor, deri në disponimin nga gjykata të vendimit të ndërmjetëm për mbylljen e hetimit gjyqësor, paditësi nuk kërkoj që ekspertja që kishte përpiluar aktin të thirrej në cilësinë e dëshmitarit bazuar në nenin 34, pika 4, të ligjit nr. 49/2012”* (*shih faqen 36 të vendimit të Gjykatës Administrative të Apelit*).

9. Kurse Kolegji Administrativ i Gjykatës së Lartë, në lidhje me pretendimin e kërkuesit të ngritur në rekurs për mosmarrjen parasysh të aktit të ekspertimit nga gjykata e apelit, pasi e ka marrë në shqyrtim është shprehur se ky pretendim ka marrë përgjigje në vendimin e gjykatës së apelit dhe se *“rregullimi i përcaktuar në nenin 21, pika 4 dhe nenin 34, pika 4, të ligjit nr. 49/2012, për thirrjen në gjykim të ekspertit të palës me statusin e dëshmitarit, vendos detyrime mbi paditësin”* (*shih paragrafin 46 të vendimit të Gjykatës së Lartë*).

10. Në vlerësimin tim, në ndryshim nga sa arsyeton shumica, parashtrimi i pretendimeve dhe provave, si dhe kërkimi i tyre sipas rregullave procedurale përkatëse, është në disponibilitetin e vetë palës, e cila duhet t'i sjellë ato në vëmendjen e gjykatës, sipas prioritetit që kanë për zgjidhjen e mosmarrëveshjes. Pra, është përgjegjësi e palës jo vetëm të evidentojë përpara gjykatës provën/provat, që sipas saj kanë një rëndësi vendimtare për çështjen, por të respektojë përcaktimet ligjore për mënyrën e kërkimit të tyre. Duke qenë se problemet e interpretimit dhe të zbatimit të ligjit për zgjidhjen e çështjeve konkrete nuk përfshihen në juridiksionin kushtetues nëse nuk shoqërohen me cenimin e të drejtave kushtetuese (*shih vendimet nr. 6, datë 16.2.2021; nr. 9, datë 26.3.2018 të Gjykatës Kushtetuese*), vlerësoj se roli i gjykatës së zakonshme, në aspektin kushtetues, nuk mund të jetë edukimi i palës gjatë procesit, por ai i një arbitri midis palëve ndërgjyqëse.

11. Bazuar në sa më lart, arsyetimin e shumicës e konsideroj të sforcuar dhe kontradiktor, pasi ajo nuk ka arritur të argumentojë se cili nga aspektet e parimit të barazisë së armëve, të përcaktuar nga jurisprudenca kushtetuese dhe ajo e GJEDNJ-së, është cenuar në rastin në shqyrtim. Në ndryshim nga sa arsyeton shumica dhe në përputhje me standardet që imponon e drejta për proces të rregullt, kërkuesi ka qenë prezent gjatë procesit gjyqësor dhe atij i është dhënë mundësia për të paraqitur argumentet dhe provat në lidhje me çështjen, si dhe për të debatuar mbi to dhe nuk është vënë në disavantazh në krahasim me palën kundërshtare. Gjithashtu, edhe pse kërkuesi pretendon se Gjykata Administrative e Apelit nuk ka shqyrtuar aktin e ekspertimit të përpiluar nga një ekspert i licencuar, në seancën e datës 12.2.2020, kur është deklaruar i hapur debati gjyqësor, pavarësisht se trupi gjykues nuk ka caktuar paraqitjen në seancë, në cilësinë e dëshmitarit, të ekspertit, ai nuk ka kërkuar në asnjë moment që të diskutohej për aktin e ekspertimit, por ka qenë dakord me mbylljen e hetimit gjyqësor në po atë seancë. Për më tepër, pretendimi i tij ka marrë përgjigje të arsyetuar nga gjykatat e juridiksionit të zakonshëm, të cilat kanë arsyetuar në lidhje me aktin e ekspertimit kontabël dhe kanë dhënë argumente se përse në kuptim të ligjit procedural ky akt nuk mund të marrë cilësinë e provës.

12. Në vlerësimin tim, argumenti i shumicës se “*mënyra se si ka vepruar Gjykata Administrative e Apelit vë në dyshim respektimin e së drejtës për proces të rregullt, në drejtim të garantimit të barazisë së mjeteve të mbrojtjes. Këto dyshime bazohen në rrethanat konkrete të çështjes dhe lidhen në veçanti me faktin që kërkuesi ka qenë në pamundësi të kërkonte ose paraqiste ekspert në KLGJ, për sa kohë që relacioni i relatorit, i cili është akti i fundit që njoftohet përpara vendimit administrativ të skualifikimit, edhe në kuptim të ligjit, nuk përmbante konkluzione për gjetjet mbi kriterin e pasurisë*” (shih paragrafin 71 të vendimit), është i pamjaftueshëm për të justifikuar pranimin e këtij pretendimi.

13. Edhe vendimet e GJEDNJ-së të cituara nga shumica nuk i përshtaten rastit në fjalë. Disa prej tyre kanë të bëjnë me interpretimin e ligjit të brendshëm nga gjykatat (shih *Centro Europa 7 S.r.l. dhe Di Stefano k. Italisë* [DHM], 7 qershor 2012; *Miragall Escolano dhe të tjerë k. Spanjës*, 25 janar 2000). Ndërsa në çështjen Devinar k. Sllovenisë, datë 22 maj 2018 (paragrafi 62), aplikanti pretendonte cenim të parimit të barazisë së armëve, pasi gjykatat i kishin mbështetur vendimet në opinionin e komisionit për aftësinë e kufizuar/paafhtësinë për punë, të cilat shpesh ishin të pasakta dhe se atij nuk i ishte dhënë mundësia të paraqiste një opinion nga një ekspert i caktuar nga gjykata. GJEDNJ-ja vërejti se aplikanti kishte një mundësi për të kundërshtuar vendimet përkatëse para Gjykatës së Punës (...), e cila mbajti një seancë dëgjimore në të cilën ai ishte në gjendje të parashtronte argumentet e tij në lidhje, ndër të tjera, me gjetjet e opinionëve të komisionëve të aftësisë së kufizuar. Prandaj, Gjykata vërejti se ndërsa opinionet e komisionëve të aftësisë së kufizuar patën (...) një ndikim të rëndësishëm në rezultatin e procesit, aplikanti ishte vënë në dijeni për to dhe iu dha mundësia t'i kundërshtonte ato me shkrim në një seancë dëgjimore para Gjykatës së Punës. Ai mund të kishte paraqitur kundërshtime specifike në lidhje me objektivitetin e komisionëve të aftësisë së kufizuar dhe gjetjet e tyre, si dhe të mbështeste pikëpamjen e tij duke paraqitur një mendim nga mjeku i tij i përgjithshëm (...), bazuar në përfundimin se nuk u paraqit asnjë argument specifik nga ai për të vënë në dyshim objektivitetin e nevojshëm të komisionëve përkatëse të aftësisë së kufizuar ose saktësinë e gjetjeve të tyre - dhe duke vënë në dukje se asnjë mangësi tjetër (si mungesa e pjesëmarrjes efektive në procedurat para komisionëve të aftësisë së kufizuar) nuk u pretendua nga aplikanti - procedurat e konsideruara në tërësi nuk ishin në kundërshtim me kërkesat e një gjykimi të drejtë (shih paragrafët nr. 55, 56 dhe 58 të vendimit të GJEDNJ-së).

14. Për argumentet e parashtruara më sipër, vlerësoj se pretendimet e parashtruara nga kërkuesi Emin Lusha janë të pabazuara, për rrjedhojë ankimi kushtetues individual duhej të ishte rrëzuar nga Gjykata në tërësinë e tij.

ANËTARE
Fiona Papajorgji